

Ügyszám: NAIH/2019/2374/5
Ügyintéző: dr. Bíró János

Hiv. szám: BM/8231/2/2019.

Dr. Felkai László úr részére
közigazgatási államtitkár

Belügyminisztérium

Budapest

Tisztelt Közigazgatási Államtitkár Úr!

Köszönöm, hogy a Hatóságunk korábbi megkeresésére válaszul részletesen tájékoztatott a Belügyminisztérium álláspontjáról a közterület-felügyelet és a rendőrség képfelvétel készítési jogosultságaira vonatkozó szabályok értelmezését illetően.

A közterület-felügyelet által végzett adatkezeléssel kapcsolatos megállapításaival egyetértek. Ami a VÉDA rendszerrel történő adatkezelést illeti, a levelük sorra veszi a korábbi és a jelenlegi európai uniós adatvédelmi jogi kereteket, valamint az Rtv. és a Kkt. közlekedésrendészeti intézkedésre vonatkozó szabályait, továbbá az érintett tájékoztatásával és hozzáférési jogának gyakorlásával kapcsolatos szabályokat.

A levelében írtakkal egyetértve úgy vélem, hogy a VÉDA rendszerrel végzett közlekedésrendészeti ellenőrzés legitim adatkezelési céllal bír, amelynek érvényesüléséhez társadalmi érdek fűződik. Azt azonban vitathatónak tartom, hogy a kamerával végzett rendőri intézkedés a lényegét tekintve nem tér el a hagyományos értelemben vett rendőri intézkedéstől. Ha az állampolgárok információs alapjogainak érvényesülése szempontjából vizsgáljuk a VÉDA rendszer működését, akkor az állapítható meg, hogy az adatvédelmi hatásprofilja több szempontból is eltér azokétól a rendőri intézkedésektől (a továbbiakban: „klasszikus intézkedések”), amelyeknek az átfogó jogi szabályozására 1994-ben az Rtv.-ben sor került. Főként a következő eltérések emelendők ki:

1. A klasszikus rendőri intézkedések során is sor kerülhet műszeres ellenőrzésre (pl. alkoholszonda, traffipax), azonban a VÉDA rendszerrel végzett technikai ellenőrzések kivételesek abból a szempontból, hogy az ellenőrzés helyszínén és az ellenőrzés időpontjában hiányzik a rendőrség személyes részvétele. Nincs személyes kontaktus az ellenőrzés alá vont személy és az ellenőrzést végző rendőr között, ezért esetleges, hogy az érintett tudomást szerez-e arról, hogy ellenőrzés alá vonták, továbbá arra sincs módja, hogy a tájékoztatási, hozzáférési és jogait jogorvoslással kapcsolatos jogait „in situ” gyakorolja.

2. Az ellenőrzés folyamata automatizált és a rendőrség részéről csak azon ellenőrzésekkel kapcsolatban kerül sor emberi tudomásszerzésre és döntéshozatalra, amelyeket a technikai rendszer potenciális szabálysértésként értékel. Kérdés, hogy ilyen körülmények között mennyiben tekinthető „rendőri intézkedésnek” az automatizált rendszer olyan mérése, amely során a gép által gyűjtött adatokat megőrzi ugyan, ám mivel azok nem utalnak közlekedési szabályszegésre, ezért nem is kerülnek emberi kiértékelésre. Ha az ilyen esetek rendőri intézkedésnek tekintendők, akkor például ki az intézkedő rendőr és mi az intézkedés helyszíne?

3. A VÉDA rendszerben párhuzamosan több helyszínen, folyamatosan történik az adatgyűjtés. Az automatizált adatkezelés csak minimális emberi felügyeletet igényel, ezért a klasszikus rendőri intézkedésektől eltérően az élőmunkaigény nem hoz létre olyan szűk keresztmetszetet az adatgyűjtés és adatfelhasználás folyamatában, amely a természetes határt szabna az ellenőrzési helyszínek számának növelésében, vagyis az állampolgárok rendőrség általi megfigyelésének kiterjesztésében.

4. Míg a klasszikus rendőri intézkedések adott helyszínhez köthetők, addig a VÉDA rendszer centralizált működésű: a sok helyszínről gyűjtött adatok tárolására és felhasználására központilag kerül sor, ezért adottak a technikai lehetőségek ahhoz, hogy a gyűjtött adatokat összekapcsolják egymással és más forrásból származó adatokkal. A VÉDA rendszer működése révén feltételezhetően országos léptékű, folyamatosan gyűlő, „big data” elemzésre alkalmas adattömeg jön létre, amelyből például járműhöz, ill. személyhez rendelt mozgásprofil és közlekedési szokásprofil hozható létre.

A technikai fejlődés jelenleg tapasztalható és a belátható jövőbe extrapolálható tendenciái – például a képi megfigyelőrendszerek és a képi adattárolási költségeinek drasztikus csökkenése, a big data elemzési képességek fejlődése, a biometrikus adatkezelés és a mesterséges intelligencia alkalmazásának elterjedése, a mobil megfigyelésre alkalmas robotizált rendszerek (pl. drónok, robotjárművek) megjelenése –, valamint az ismertté vált fejlesztésekről és tervekről¹ rendelkezésre álló információk alapján feltételezhető, a jövőben az állami szervek az automatizált közterületi megfigyelőrendszerek révén egyre több helyszínen és egyre egyre kifinomultabb módon lesznek képesek az állampolgárok magatartásának megfigyelésére, valamint ezzel kapcsolatban személyes adatok gyűjtésére.

Amint arra már utaltam, a VÉDA, és a hasonló rendszerek esetében nem vitatott a megfigyelés legitim célja, azonban kérdéses, hogy miként lehet egyensúlyt találni a megfigyeléshez fűződő érdekek és a polgárok személyes adatainak védelméhez, valamint a magánéletük és a kapcsolattartásuk bizalmasságához való, az Alaptörvényben biztosított joguk érvényesülése között.

Kulcsfontosságú a megfigyelőrendszerekre vonatkozó törvényi szabályozás milyensége, hiszen a jogi szabályozás jelölheti ki a technika alkalmazásának a kereteit. A VÉDA és a hasonló rendszerek kötelező adatkezelést valósítanak meg, ezért az érintett tájékoztatási és hozzáférési, valamint panasztételi jogára vonatkozó szabályok alkalmazása nem elégséges ahhoz, hogy gátat szabjon a túlzott mértékű adatgyűjtésnek. Az adatkezelésre vonatkozó szektorális szabályoknak kell meghatározniuk a személyes adatok védelmére vonatkozó specifikus garanciákat.

---

¹pl. a VÉDA rendszer, a Szitakötő projekt, az okos város projekt, az NBSZ személyazonosítást elősegítő biometrikus rendszere.

Véleményem szerint az Rtv. rendőri intézkedésre vonatkozó hatályos szabályainak az automatizált megfigyelőrendszerekre történő kiterjesztése azért nem megfelelő, mert

- a hatályos joganyag a klasszikus rendőri intézkedésekre vonatkozó szabályozási igények figyelembe vételével készült és
- nem reflektál az automatizált és centralizált adatkezelésből adódó sajátos adatvédelmi kockázatokra.

A technikai fejlődés vívmányai alkalmazásával kapcsolatos adatvédelmi kockázatok többféleképp is csökkenthetők lennének. A teljesség igénye megemlítek néhányat:

- Az adatgyűjtés korlátozása. Például kérdéses az adatok megőrzésének célja és szükségessége az olyan automatizált VÉDA ellenőrzések esetében, amelyek nem utalnak közlekedési szabályszegésre és ezért nem is látja rendőr azokat.
- A rendszerben gyűjtött adatok egymással és más forrásból származó adatokkal történő összekapcsolásának korlátozása. Például a VÉDA rendszer esetében a profilképzést lehetővé tevő, rendszám, ill. üzembentartó adatok alapján történő lekérdezés csoportos lekérdezés feltételekhez kötése.
- Az adatok felhasználásának korlátozása. Ha például a kameraképek felbontásának növekedése, valamint a képi információk automatizált feldolgozása eljut arra a szintre, hogy a közúti megfigyelőrendszer képéből kinyert információk alapján megállapítható a járműben ülő személy kiléte és automatikusan elemezhető a magatartása, ebből elvileg előállíthatók közúti ellenőrzés céljából hasznos információk, ám a biometrikus azonosításra és a magatartás automatizált elemzésére csak törvényi felhatalmazás alapján, jogszabályban meghatározott módon és feltételekkel kerülhet sor.

Tisztelt Közigazgatási Államtitkár Úr! Kérem, hogy a fenti elvi állásfoglalásban írtakat szíveskedjék megfontolni és egyetértése esetén az Rtv. későbbi módosítása esetén figyelembe venni.

Budapest, 2019. október " 15. " "

Üdvözlettel,

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár